

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Representarea minorităților.

Sibiu, 11 Martie n.

Când s'a luat mai întâi în programul guvernului, în urma dorinței Maiestății Sale, crearea unei legi electorale, puse pe bazele sufragiului universal, ne-am spus cuvântul într-o serie de articole în chestia aceasta, arătând, cum deputații noștri de pe vremuri au cerut totdeauna în dietă introducerea sufragiului universal la alegerile pentru dietă, pe care doriau unii să-l vadă estins chiar și asupra femeilor independente.

Am pledat atunci pentru îmbrățișarea cu toată căldura a ideii sufragiului universal, după ce acesta a fost totdeauna idealul nostru, dar am atins și chestia reprezentării minorităților în parlament, exprimându-ne dorința, că ar fi bine, dacă din partea celor chemați ai noștri s'ar îmbrățișa și ideea aceasta, isvorită din cele mai moderne cerințe ale democratismului, precum și ale dreptății.

N'au ajuns la rând, nici reprezentanții legali ai poporului nostru din parlamentul țării, și nici ziarele noastre naționale să discute în mod mai amănunțit ideea aceasta, pentru că legea electorală, promisă de guvernul coaliției, țării și Maiestății Sale, n'a ajuns să fie discutată în parlament, fiindcă guvernul care o promisese n'a voit să o vadă discutată și votată.

Nu știm, dacă actualul guvern, care asemenea a promis țării și Maiestății Sale, că va face legea electorală cu sufragiul universal, își va împlini ori nu făgăduința, și dacă da, cum va fi proiectul sau de lege, așa, ca să ne putem însuși pentru el și să-l putem considera de aceea ce am dori să-l considerăm: de lege dreaptă și mulțumitoare pentru toți cetățenii acestei țări? Vedem însă, că ideea reprezentării minorităților iese la suprafață și la noi, cum a

știt în alte state, și e acceptată acum și din partea marelui ziar german din capitală „Pester Lloyd”, care face propagandă în două articole scrise de dl Paul Balogh pentru îmbrățișarea acestei idei și pentru realizarea ei, în cadrele noii legi electorale.

Părerile dlui Balogh sunt următoarele: În locul celor 413 cercuri electorale de astăzi să se sistematizeze numai 19 cercuri mari, în cari toți alegătorii să voteze cu liste, pe cari se fie trecuți mai mulți candidați, de es. câte douăzeci. Fiecare partid își compune câte o listă de candidați, trecând pe listă douăzeci de nume, și fiecare alegător votează apoi pentru una ori alta dintre listele acestea. Se face în urmă scrutiniul și se adună voturile, iar pe baza rezultatului constatat se proclamă aleși, nu ceice au întrunit cele mai multe voturi, ci din fiecare partid, care a luat parte la luptele electorale, un număr de candidați, care corespunde proporției voturilor primite. De exemplu, se dau într'un astfel de cerc mare electoral 200,000 de voturi, dintre cari osută de mii se dau pentru o listă de candidați, 60,000 pentru a doua listă, 30,000 pentru a treia listă și 10,000 de voturi pentru a patra listă. Se proclamă deci deputați aleși din lista primă cei zece candidați din fruntea listei, din lista a doua șase, din a treia trei, și din a patra unul, și astfel toate partidele vin reprezentate în dietă.

Principiul majorității ar deveni deci abandonat cu totul, și nime nu ar mai putea spune, că nu e reprezentat în parlamentul țării, pentru că și cele mai mici partide politice din patrie pot să izbutească într'un cerc ori altul cu câte un candidat de al lor.

Cam așa ne-am închipuit și noi reprezentarea minorităților în parlament, însă nu cu cercuri de alegere atât de mari, ci cu alegere după comitate. Toți alegătorii dintr'un co-

mitat votează într'o anumită zi, fi-rește, în comuna lor, cu o listă, pe care sunt trecute atâtea nume, câte cercuri electorale sunt în comitat, mai bine zis, câți deputați stabilește legea, că are să trimită comitatul acela în dieta țării. Voturile se adună apoi la centrul comitatului, se numără și se face proclamarea deputaților aleși, în proporția voturilor primite, după cum s'a spus în exemplul de sus.

Ar fi un sistem ideal de alegere sistemul acesta, nu numai pentru că fiecare grupare politică ar ajunge să fie reprezentată în parlament, ci mai ales pentru faptul, că în parlament ar putea fi trimiși cei mai buni și cei mai înțelepți, floarea țării. Dar tocmai pentru că e un sistem ideal de alegere, la noi, unde alte interese sunt dătoare de măsura, cu greu va putea să fie introdus cândva. Înregistrăm însă faptul, că sunt oameni și la noi, cari se însuflețesc pentru acest sistem de alegere, care, introducându-se, ar mulțami pe toată lumea.

† Dr. Carol Lueger.

A murit primarul Vienei, Dr. Carol Lueger, omul cel cu minte luminată și cu inimă largă, omul dreptății și amic al asupriților. După o boală grea de aproape patru săptămâni, în cursul căreia decedatul de mai multe ori și-a pierdut conștiința, dar a avut și momente în cari și-a valorat umorul original vienez, a închis în sfârșit ochii pe vecie, eri, Joi dimineața, la orele 8, în etate de 66 ani.

Țalea și durerea va fi generală în Viena, unde n'a fost și multă vreme nu va fi om popular ca primarul Lueger; dar cu adâncă durere vor lua act despre moartea acestui mare bărbat al zilelor noastre toți câți l-au cunoscut, ori au auzit despre faptele sale, dic-tate de cele mai curate sentimente de dreptate, — atât de rari în zilele de astăzi, — toți cei ce au văzut în Ca-

rol Lueger aceea ce cu adevărat a fost: un caracter de fier, ca nime altul!

Avem motiv să deplângem și noi, Românii, moartea acestui om, în care fiecare Vinez vedea pe adevăratul său părinte, pentru că amic sincer ni-a fost, și mult s'a interesat de soarta noastră, compătimentându-ne pentru multele miserii cu cari avem să luptăm pe toate tere-nele.

Depunem deci și noi o lacrimă caldă pe sicriul celui ce a săvârșit, nu numai în Viena, ci în întreaga Austria, frumoasa și uriașa muncă a curățirii vieții publice de toate miasele corupției, pe sicriul celui ce a introdus curățenia moravurilor publice în cea-laltă parte a monarhiei, dând lumii ca exemplu curățenia sufletului său propriu. În veci amintirea lui!

Contele Tisza și chestia de naționalitate.

Fragment din vorbirea sa, rostită în Oradea-mare la 3 Martie n. c.

(Fine.)

Trebue să rupem cu politica sovind de frazeologie a trecutului și să renunțăm la măsuri, cari nu pot decât să producă în sufletele milioaneilor de Nemaghiari ură împotriva noastră. Trebuie să avem curajul să tranșăm pe față chestiunile, cari au produs amarăciunea aceasta.

Înainte cu câțiva ani ultimul guvern liberal a prezentat un proiect de lege pentru instrucția populară. Proiectul nu a putut deveni lege, iar guvernul coaliției l-a înlocuit cu un alt proiect de lege, care, o spun aceasta fără vre-o aluziune batjocoritoare, a văpsit galantariul în colofii mai naționale, dar apoi aceea ce a fost simbul adevărat al acelei legi, aceea ce a fost mai de însemnată, aceea ce a format vertebra întregii acțiuni, reforma instrucției învățătorilor, influența și controlul eficient al statului cu privire la instrucția învățătorilor, — au fost eliminate din lege. Și legea aceasta vine executată prin diferite dispozițiuni, cari în viața practică nu folosesc nimic, dar poartă anumită aparență de succes, și influențează în mod provocator și înveninător, în toate părțile.

Culmea a format-o o ordonanță ministerială, care era, mai mult ori mai puțin, o repetiție a unei ordinațiuni date mai de demult și remase pe hârtie, prin care se ordona, ca religia să se predea în

FOIȘOARĂ.

Ziaristica bisericească la Români

de Onisifor Ghibu.

(Urmare).

„Telegraful Român” rămase în mâinile doctorului Pavel Vasici, om luminat, harnic și cu o rară însuflețire pentru cultura românească. Șaguna era bucuros, că a găsit un om credincios ca Vasici și că are acum la dispoziția sa un organ de publicitate, prin care își poate răspândi nu numai părerile sale, ci prin care poate face mai ales educația clerului său, de care nu s'au prea atins până aci razele binefăcătoare ale culturii.

Între împrejurările cari au adus cu sine în Ardeal apariția „Telegrafului Român”, era dela sine înțeles, că un jurnal ca acesta, deși întemeiat de un episcop și pentru clerul unei biserici, care era pe atunci aproape și întreaga „inteligentă” a unui neam, nu se putea mărgini numai la o parte a trebuințelor bisericii, adică la aceea de a da preoților literatură bisericească, știri de caracter curat bisericesc și lucrări teologice. Împotriva unei astfel de încercări vorbia, în afară de trebuințele prezentului, și trecutul îndelungat al bisericii române din Ardeal. Biserica gr. orientală din Ardeal, la acest început de o nouă fază de dezvoltare, avea nevoie de un câmp mai larg de priver: preoții cu puțină învățătură trebuiau luminați pentru

întregul câmp al datoriilor lor sub dubla înfățișare: religioasă și națională; ei trebuiau să fie tot așa de buni și ca Români și ca ortodoxi, să lupte tot așa de hotărât și pentru viața românească, ca și pentru cea ortodoxă... Aceasta trebuia să se facă între altele și prin „Telegraful Român”.

De aici acel caracter multilateral al acestui ziar care nici nu și-a putut determina destul de bine programul prin cuvinte, de câteori a încercat să o facă aceasta. Odată spunea, că voeste „a împărțiși poporului român din politică, industrie, comerț și literatură, idei și cunoștințe practice, potrivite cu timpul, și amăsurate trebuințelor lui” altădată făcând împărțirea jurnalelor în trei categorii, le stabilește astfel: 1. beletristice 2. politice și 3. critice, fără ca să amintească și jurnalele bisericești. Cu altă ocazie se spune, că tendința acestei foi este „a lăți prin tonul său cel moderat interesul păcii, al ordinei și al progresului bine înțeles și idei solide între poporul nostru (II. 369) iar altădată ceva mai precis: „a lăți știința și cunoștințele solide și folositoare pentru orice cărturar și a apăra interesele bisericii noastre”. Odată (I. 1858) se spune însă hotărât, că „Telegraful” e „de un caracter religioasă, național și politic”. Șaguna avea conștiința, că foaia se e „cea bună foaie românească”.¹⁾

Cu acest program care a fost precizat când mai bine, când mai rău, s'a lucrat în coloanele acestui ziar dela în-

¹⁾ V. „Correspondența lui Șaguna” în „Telegraful Român” 1905 Octombrie.

ceputul apariției sale până astăzi. Moștenirea politică a lui Șaguna a fost respectată și de urmașii lui, și respectul culmina în lupta ce s'a purtat totdeauna dela el încoace în numele principiilor lui.

Doctorul Vasici s'a dovedit un excelent redactor de ziar cu toate că pregătirea lui ar putea să ne facă a crede. că pentru biserică ar fi avut puțin interes și puțină pricepere. Literaturii bisericești s'a dat supt el, ce e drept, o atențiune nu tocmai mare, dar în schimb fiecare număr singuratic era așa de bine redactat încât putea să mulțamească așteptările oricui. Redactorul dădea dela sine, tot ce avea bun și împrumuta dela alții tot ce socotia mai vrednic de a fi luat în seamă de un public mare, doritor de a cuprinde lumina. Ținea cont de tot ce se scria pe atunci la Români și ținea să se facă ecoul gândirilor bune românești de pretutindenea. Astfel Alecu Russo, care își publica pe atunci vestitele sale cugetări asupra limbii și literaturii române în *România literară* a lui V. Alecsandri, a aflat un răsunet viu în coloanele „Telegrafului”, care le publica consecvent pe pagina întâi și în legătură cu cari mai împărția din când în când și alte notițe literare din aceeași revistă literară. Pe lângă astfel de material și pe lângă articole politice serioase scrise de Șaguna și Vasici pe baza celor mai bune ziare străine, literatura bisericească era avizată la un locșor foarte modest în acest ziar. Abia din când în când câte o predică sau circulară de a lui Șaguna mai vedea lumina zilei alături de știri uneori bogate, despre diferitele biserici și daraveri bisericești din

școalele de stat între toate împrejurările și cel puțin în partea cea mai mare în limba maghiară.

Stimați domni! Nu ezit a declara, că eu o astfel de modificare a legii, executarea deplină a ei cu astfel de secături, editarea acestei ordinațiuni, o *fin de grasă gravă*. Nu ezit a declara, că aflu de necesar, ca greșelile acestor să fie reparate. Țin de necesar, ca atunci când recunoaștem pe seama fiecărei naționalități dreptul de a propune religia în limba proprie maternă, să și acceptăm lucrul acesta, în plină liberalitate, cu echitate desăvârșită, pretutindenea. Pentru că despre aceea sunt convins, că dacă noi forțăm învățarea religiei în parte și în limba maghiară, prin aceasta nu am făcut nimica pentru întărirea chestiei naționale maghiare; dar în schimb am mănât în tabără contrară sutele de mii dintre cei pacinici, cari s'au alăturat la noi și ne doreau mâna dreaptă spre împăcare. După părerea mea națiunea maghiară nu poate se fie câștigată pentru rolul de — balec.

Dar dacă națiunea maghiară și politica națională maghiară stă gata să repare greșelile sevărșite, trebuie ca să se împărțasească și ea de contraserviciu corespunzătoare. Din partea tuturor acelor, cari sub presiunea acestui gravamen s'au olătit în atitudinea lor de mai înainte, cu desăvârșire patriotică și pacinică, trebuie să se deosecol corăspunzător, trebuie să coopereze și ei în plină măsură la valorarea politicii naționale maghiare, în instrucția populară. Trebuie să accepte tot ce e necesar în scopul valorării punctelor de vedere ale patriotismului maghiar, ce e necesar din punctul de vedere al suprimării aparițiunilor agitatorice antipatriotice din școalele populare, — trebuie să deie sprijin la învățarea limbii maghiare și la deslegarea chestiei de mare gravitate, ca situația netolerabilă a greco-catolicilor și greco-orientalilor de limbă maghiară să încete odată. Trebuie să iee răspunderea și să-și valorize influența și puterea ce o au, ca conducerea să fie scoasă din mâinile elementelor mai puțin valoroase.

Am auzit de o năzuință, — poate că toți am auzit, — de a se organiza un *partid moderat român*. Eu aflu, că ideea e născută, e idee născută moartă. Cum se formează un partid politic, ca partid românesc, ori sârbesc, ori slovacesc, cu un cuvânt, ca pus pe baze naționaliste, acela nu mai e partid moderat în ochii mei. Eu nu pot să-i fiu amic, ori aliat, pentru că atocă caracterul național al statului maghiar, caracterul național al vieții publice maghiare. Problema nu e aceea, ca la actualele partide naționaliste să mai adaogăm un alt partid naționalist, cu pretensiuni mai modeste, ci e aceea, să sistăm existența partidelor naționaliste. Ceice în urma greutății lor pline de răspundere sunt conducătorii chemați ai Românilor caute să convină cu conducătorii vieții publice maghiare, aproprie-se de ei, cu încredere, pentru ca împreună să stabilească și să delăture relele și neînțelegerile. Dar atunci pună-se cu toată greutatea lor pe acel punct de vedere al politicii naționale, că aici Maghiarii, Românii, Sârbii, Slovacii, toți împreună, fără deosebire de naționalitate, contopiți într'un singur partid pot numai să iee parte la afacerea politice.

Aceasta e soluția chestiei, stimați domni. Toate celelalte sunt numai imbi-

eri, făcute cu mai multă ori mai puțină bună voință, cari însă duc numai la neînțelegeri și la supărări reciproce. Câtă vreme în numele Românilor vorbesc cu noi aceia, cari stau pe punctul de vedere separat naționalist și iau o poziție de jaluzie naționalistă, să nu se aștepte din partea națiunei maghiare alt ecou, decât acela, pe care-l merită aceasta acțiune, ca reacțiune. Intindă-ne însă mâna frățască întreagă, fără rezerve, fără nici un gând ascuns, și atunci sunt convins, că și din națiunea maghiară va izbucni cu putere elementară spiritul frățietății, al liberalismului, al iubirii de libertate; acel isvor de respect față de drept, care a caracterizat totdeauna națiunea maghiară!

Repet deci, domnilor, că trebuie să pășim pe calea rezolvării pacifice, făcând primul pas. Dar să nu rămână nime în rătașire: al doilea îl vom face numai atunci, și succes va avea acțiunea numai atunci, dacă să va da ecou în plină măsură și din cealaltă parte. Pentru că oricât de convins se fie cineva, că în starea de astăzi a țării ar fi o fatală nefericire pentru ori cine: pentru noi, pentru concetățenii de buza străine, pentru dinastie, pentru poziția de mare putere a monarhiei, dacă s'ar socote la suprafață frecările naționaliste: totuși chestia aceasta numai așa poate fi luată dela ordinea zilei, dacă în ea fiecare își subordonează interesele din toată inima punctului de vedere al statului, al unității naționale. Peste tot, onorată conferință, munca în fața căreia ne aflăm cere dela toți se nu căuțăm aceea ce ne desparte, ci aceea ce ne unește.

Scrisori din Roma.

Roma, 29 Ianuarie.

Apostolii Petru și Pavel, au lăsat cele mai adânci urme în sufletul poporului. Fiecare parte din Roma, mai însemnată, posedă sau o biserică, sau relicuii, sau moaște, sau alte obiecte, cari direct și indirect li-au servit la predicarea evangheliei, la răspândirea credinței și la martiriul. Astfel e biserica Quo vadis, pe locul unde se spune, că Petru fugind din închisoare de frica chinurilor, fu întâmpinat lângă zidurile Romei, de Isus și muștrat pentru fapta aceasta și hotărându-se, oțelit, prin cuvintele Mântuitorului, suferi moartea, răstignit pe o cruce cu capul în jos; apoi biserica S. Pietro, unde e îngropat; S. Pietro în Vincoli, în care se păstrează lanțurile aflate în închisoare, iar afară de zidurile orașului la o mică depărtare de Porto S. Paolo, capela zidită pe locul, unde s'au despărțit pentru totdeauna, mergând la perzere, corifeii apostolilor, Petru și Pavel. Biserica, S. Paolo fuori, în altarul căreia se păstrează moaștele apostolului Pavel, e cea mai frumoasă sau cel puțin cea mai interesantă din toate bisericile Romei. Temeliile i s'au pus pe locul unei capele mai mici a lui Constantin cel Mare, de împărații Valentinian al II-lea și Teodosius în anul 386, fiind terminată prin Honorius. Uterior s'a renovat de mai mulți papi, dar în special de Leo al III-lea. Forma e a unei basilici romane, de stilul cel mai curat; arhitravul se sprijinea ca și acum pe 80 colonne din Pavonazzetto și marmoră de Paros, având în interiorul ei o bogăție mare de mosaicuri și pictură, iar în altar s'oriul cu osemintele sf. Pavel, pe care după o le-

gendă, ploasa Lucina să-l fi înmormântat la locurile sale. Înaintea bisericii proprii dinspre Tiberu se afla porticul, asemenea înconjurat de pilastri și nartice, iar până la oraș, în evul mediu, conducea un coridor acoperit. Suferind daune mari din cauza unui incendiu, s'a restaurat de mai mulți papi, între cari și-au câștigat deosebite merite Grigorie al XVI-lea și Pius al IX-lea sfîșindu o din nou.

Narticul și fațada principală sunt lucrări măiestru în stil bizantin roman, din colonne strălucitoare de monoliți și granit de Simpron. Mosaicul, reprezentă pe Cristos cu Petru și Pavel și totodată o altă înfățișare simbolică în sens vechiu creștin. Nava bisericii e de o splendoare ne mai pomenită chiar în defavorul sentimentului profund religios ce ar trebui să împodobească totdeauna casa Domnului. Te orbește dela început luciul marmorei, în care se oglindesc cele 80 de colonne puternice și largimea spațiului ce te pierde. Cei doi pilastri dela intrare, precum și acei pe cari se sprijinește altarul, sunt de alabastră galbiniu, dăruți de Chedivul Egiptului, iar bazele din malahit, — un cadou al țarului Nicolae I. Printre locurile libere ale ferestrelor sunt zugrăvite chipurile papilor și evenimentele mai însemnate din viața sf. Pavel, de Gagliardi, Podesti și alții.

Înaintea altarului se înalță două statue frumoase de Jacometti și Revelli: la dreapta apostolul Petru cu cheile, iar la stânga Pavel, purtând în o mână sabia și în cealaltă un sul de pergament. Biserica mai are o mulțime de capele pline de opere de artă, între cari se cinstește cu deosebire așa numita Cappella del Crocifisso, în mijlocul căreia la 22 Aprilie anul 1541 a depus votul, ordului nou înființat, dimpreună cu soții săi, Ignaziu de Loyola. Astfel prin întregirea ei, biserica își lasă o impresie care nu se mai uită. Cât de bine se pot studia nu numai din cărți, ci chiar după natură, aici, felurile de zidire ale bisericilor din anticitate; în privința asta Roma e cea mai bună și mai folositoare școală din lumea întreagă!

La întoarcere aproape de ziduri te atrag două lucruri: piramida lui Cestius și țințirumul protestant. Cea dintâiu s'a ridicat la anul 12 înainte de Cristos, ca sepulcru pentru G. Cestius Epulo, solitară, tristă ca un vis sombru, melancolic în mijlocul unei vieți așa de sgomotoase și pline. Țințirumul te chiamă prin frumusețea formei și originalitate. Servește spre înmormântare pentru toate naționalitățile; în număr mai mare sunt reprezentări Egiptului. M'am oprit fără să vreau la o curiozitate, de care sunt capabili, cred, tot numai mândrii Albionii. Admitem cu toții simbolismul, dar aceea nu mai înțeleg, ca cineva zidindu-și un mausoleu și comandându-și o statuă care să-l reprezente și după moarte, dorește ca să fie înfățișat într-o stare de vis duios, culcat cu un cățelus aproape de el la sân. Imi dau seamă de figura omenească, dar ce vrea cățelul nu știu, — în sfârșit gusturi englezești.

Intr'un colț retras, alintată de adierea pângăitoare a vântului, care asemenea unei mâni ostenite, cu degetele frânte pe o lîră, atinge ușor vârful cîmpreselor triste, sub o peatră înegrită de vremuri se odihnește inima postului Shelley. Inscriptia e foarte simplă, dar cu atât mai mișcătoare: oor cordium, iar din jos Shelley.

Nefericitul autor al lui Prometheus înlăunțuit a avut o soarte cât se poate de tragică. Venit mănânde undor nemărginit în Italia, unde voia să-și termine opera sa principală, la o excursie pe mare, sau după cum spun alții prin voința proprie, în portul Spezia e înghițit de valurile mării. Cadavrul fu pescuit câteva zile mai târziu și ars la dorința proprie de prietenul său nedeșpărțit Byron, iar inima adusă și înmormântată în Roma, locul pe care l-a iubit mai mult poetul. Te cuprinde un fior, stând în fața mormântului, și pare că nu-ți mai poți da seama de nimic ce se petrece în jur. Scarele aproape de asfințit, aninș printre ramurile foarte dese ale cipreselor, nenumărate candelabre aurite, așa încât întreg țințirumul primește o înfățișare de templu. Cerul prinde a se rumeni, iar în clipa când soarele se ascunde sub dealuri, farișându-se de pretutindeni umbre fugare, se acoper la orizont de o manta purpurie aproape roza, încât nici un pictor din lume nu cred să fie în stare să înfățișeze în colori, aceste nuanțe ce se simt numai în Italia. Înconjurat de sârbătoarea aceasta a sfîșitului, văd înaintea mea rugul pe care se mistuia cadavrul poetului, și pe Byron, în momentul când terminându-se actul păgân spulberă cu mâna cenușa prețioasă în cele patru vânturi. Imi arunc ochii jos și cutesc din nou: oor cordium...

I. Brogu.

Disolvarea dietei.

În consiliul de miniștri, ținut Mercuri în Budapesta, s'a luat hotărâre, ca dieta să fie convocată pe Luni, 21 Martie nou, la sfîșindă. În ziua următoare, 22 Martie n. se va ceti apoi în dietă rescriptul preînalt, prin care dieta vine disolvată. Alegerile noi se vor face pe la începutul lui Iunie, pentru ca noul parlament să se poată întruni pe la mijlocul lui Iunie. Guvernul avea intențiunea să ceară indemnizarea dela actualul parlament și să amâne alegerile până la toamnă, dar s'a convins, că indemnizarea nu i s'ar vota, și astfel a abandonat ideea aceasta. Prim-ministrul Kluen-Héderváry va merge în curând la Viena, pentru a obține dela Majestatea Sa rescriptul de disolvare.

Ajutorare prin puterile proprii.

— Părerile unui om practic. —

Așteptarea tot numai după sosirea ajutoarelor, pentru emanciparea din multe lipsuri, nu mai are nici un rost, ci dovedește o neputință completă.

Dacă examinăm bine activitatea altora printre poporul nostru, vedem că aceea atâtea modalități află de-a folosi căștigul nostru, încât stai uimit. Dar dacă socotim dobânzile estrase de alții din comunele noastre, te pun pe gânduri sumele eșite.

Noi până acum am mers tot pe calea primitivă în câștigirea celor necesare pe sama noastră și a instituțiunilor noastre. Nu am știut alta, decât să facem repartiție, — arunc.

De trebuia vre-o reparație la biserică, școală, casa parohială, sau de trebuia vre un gard la progadiie, de era de lipsă

Ardeal. Cu toate calitățile și defectele sale una dintre cele mai bine redactate gazete ceeace a fost a silit a recunoaște însuși M. Kogălniceanu,¹⁾ care a trebuit să răspundă pentru aceasta din partea „Gazetei Transilvaniei” din Brașov, jeloasă pentru căderea ei pe planul al doilea²⁾.

Cu „Gazeta” ajunge în curând în conflict și „Telegraful”. Directorul „Gazetei”, care în politică avea în multe privințe alte vederi decât Șaguna, a dat curs liber patimilor sale personale împotriva acestuia învinuindu-l de lipsă de tact, și altele, într'un ton care pe atunci nu prea era cunoscut. El e o invenție mai nouă. S'au scris atunci în „Gazetă” lucruri cari știrbeau ambiția și autoritatea de episcop și de baron, dar mai presus de toate de om corect a lui Șaguna, și au fost cu mult prea dese aceste atacuri, încât Șaguna să nu vadă în ele o otrăvă pentru clerul bisericii sale, pe care el voia să și-l crească în spiritul ideilor sale. Când pe lângă toate acestea s'a mai strecurat și o notă răutăcioasă în calendarul lui Barițiu (1855), care era unit, paharul amărăciunilor lui Șaguna s'a umplut, și atunci el a oprit preoțimea sub pedeapsă grea de a mai ceti și abona „Gazeta” care sămăna neghina între frați.

La anul 1858 Șaguna era amestecat și în polemica cu Eliade-Rădulescu pentru limba cărților bisericești, în

¹⁾ Eminescu numește „Telegraful” „cel mai bun ziar românesc”. V. „Scrieri politice și literare”.

²⁾ Vezi: „Jurnalismul românesc” în România-literară din 1855, pg. 326 sq. E de notat, că în acest articol Kogălniceanu nu face nici o amintire despre cele 3 jurnale bisericești apărute până atunci în Țara românească.

„Telegraful” era de pe atunci, dupăcum a dovedit timpul, cel mai bun judecător. Această polemică, dimpreună cu opreliștea pomenită, au fost împinate cu aprobare și în România, unde la acest an luă ființă o revistă bisericească: Predicatorul, care a luat apărarea lui Șaguna față de Eliade, prin reproducerea din „Telegraful Român” a răspunsului lui Șaguna.

Vreme de 10 ani organul episcopiei, — mai târziu arhiepiscopiei din Sibiu, apăsă în haina veche a slovelor chirilice, pentru cari Șaguna a dat o luptă aprigă față de cei ce le atacau. Când la 1863 Telegraful român a apărut cu litere latinești, pentru multă lume era o taină: cum se făcea că Șaguna a admis literile în locul slovelor.

Șaguna a înțeles spiritul timpului. În cazul acesta mai târziu decât alții, dar nu prea târziu. Istoria ultimelor faze din viața buchilor e plină însă de o duioșie ca și aceea a amintirii cântecelor bătrânești, cari se duc...

În cursul timpului, Telegraful român a jucat în viața Românilor ardeleni un rol foarte însemnat și sub raportul cultural. El a fost într-o vreme pentru Ardeal așa zicând „monitorul oficial” al „nouvei direcții literare” inaugurate la Iași de „Junimea”. Ani de zile acest ziar a reproduces „Convorbirile literare” aproape din scoarță în scoarță, deschizând astfel noului curent porțile și aici la noi. Mai târziu, la 1876, se înființează chiar o „Foișoară a Telegrafului român” (ediție aparte) — 1876—77 — care servia de organ al cercului de scriitori tineri din Sibiu cari duceau lupta pentru ideile junimiste de pe o parte, iar pe

de alta urmăreau dezvoltarea economică a Românilor de sub coroana ungară.

Rămâne pentru totdeauna un merit al Telegrafului român, că a pregătit în Ardeal terenul care a putut fi lucrat mai târziu de „Tribuna” din Sibiu, care la apariția sa a aflat elemente cu cari se putea face ceva, și anume nu numai scriitori ci și cetitori. Dela sine, în direcția aceasta Telegraful n'a dat mult, dar e mult ce a făcut vulgarizând ideile pe cari la noi le-au combătut o serie întreagă de foi și de reviste, și cari la urmă totuși au prins și s'au întărit. Voiu aminti numai campania de extirpare ce au dus foile și revistele unite până bine de curând împotriva ideilor junimiste, campania purtată cu o înverșunare mult mai mare decât cu care se purta lupta de câtră partida contrară.

Litaratură bisericească Telegraful făcea așa, mai mult pe apucate. Dacă n'a dat totdeauna, număr de număr, tratate de cuprins bisericesc, nu e mai puțin adevărat că în coloanele lui s'au publicat o seamă de lucrări de valoare, ca acelea ale scriitorilor: A. Șaguna, N. Popea, S. Popescu, Dr. Ilarion Pușcariu, M. Voileanu și alții, cari mai ales pe terenul istoriei bisericești române au adus contribuții serioase.

Trebuie să amintesc și grija Telegrafului pentru școală. Din pana lui Pavel Vasici și Visarion Roman s'au publicat tratate de cari merită a se ținea cont.

În genere, se poate zice că Telegraful a dat de toate, dar nu tocmai din destul, totdeauna.

(Va urma).

ridicarea salariului preotului, învățătorului, cu un cuvânt, orice lipsă voiam să o acoperim, nu știam alt remediu decât să croim arunc — repartitie — pe popor.

Prin urmare, nici să nu ne mirăm de nemulțămirea manifestată în cele mai multe locuri, căci tot am încercat, dar de des-cărcat nu am descărcat nimica.

De ne-am pune serios pe observate, că unde merge câștigul țărânului nostru, de sigur ni-ar veni și ideea, cum să punem stavilă eșirei din comună a câștigului sâtenilor nostri, și cum să putem învăța dobândă lui tot în folosul lui, și nu în al altora.

După împrejurările în cari trăim, cea mai căutată marfă e banul. De aceea s'au și înființat mai multe institute de bani, și sâteanul nostru, am putea zice, că fără excepție, caută împrumuturi pe unde numai capătă. Luând odată împrumutul, de sigur că acolo face și dobânde, acolo dă și interese. Dacă din acele interese ar mai veni și îndărăt pentru ajutorarea lui, ar fi foarte bine, dar asta nu se poate. Sumele ce se întorc spre binele poporului sunt așa de neînsemnate, de nici nu se simt.

Deci pentru întărirea mai simțită a comunelor noastre e de lipsă a ne apuca de alte metode. Trebuie căutat, ca să se învârtă câștigul țărânului tot spre binele lui.

Aceasta prin „Însoțiri de credit“ să-țesteți e cu putință, deoarece la acestea tot țărânul fiind acela care face dobânda, el hotărăște și asupra profitului în folosul comunei sale, și întru ușurarea sarcinilor singuraticilor, cari până acum tot numai s'au urcat.

În comuna mea „Însoțirea de credit“ înființată de doi ani, în al doilea an a dat din profitul curat un ajutor de 650 cor. instituțiilor din această comună. Bisericii s'au votat 600 cor. iar „Reuniunii de muzică și cântări“ 50 cor.

Institutele de bani românești din acest cerc (trei) își estind activitatea cam peste 70 comune. Acum dacă ar da la fiecare comună îndărăt un ajutor numai pe a treia parte ca și cum dă „Însoțirea“ noastră, adică să zicem 200 cor. anual, s'ar veni 14,000 cor. sau pe un institut 4670 cor. și bine înțeles, numai a treia parte cum ajutoră o „Însoțire“.

De am fi voit să ne susținem instituțiile ce le avem și la cari „Însoțirea“ a venit în ajutor, ar fi trebuit să facem încă un arunc de 6 cor. pe număr de casă, și apoi procentele date „Însoțirii“ totuși ar fi mers pe la alții. Va să zică, am fi avut pagube.

Nici vorbă, ca eu să mi pot susține școala, și să plătesc învățătorul cu 1000 cor. de nu ar fi „Însoțirea“.

Abstrăgând de la folosul acesta, câte alte foloase reale nu sunt încopiate de o „Însoțire“, dacă aceea există în comună? Aduc numai un exemplu: „Reuniunea de muzică și cântări“ au lipsă de o sumă de bani, pentru cumpărarea instrumentelor muzicale, și recurese la „Însoțire“, iar aceasta îi creditează. La adunările generale tot „Însoțirea“ vine și votează Reuniunii câte 50 cor. care apoi plătește, atât interesele, cât și din capital.

Dacă ajunge careva în strâmtoare de fi se lichează moșia, singuraticii nu să află nici unul să i o cumpere îndărăt. Însoțirea e la locul ei, unde numai e posibil cumpără, și pe cel scăpat îl așază din nou în vatra pierdută, și îi dă direcția de nouă viață. Astfel de cazuri „Însoțirea“ noastră în restimpul de doi ani, are două, și-i stau în perspectivă încă patru cazuri.

Nu știu cum merg lucrurile la alte însoțiri de ele noastre, pe unde mai există, când își tin adunările generale, dar la mine până acuma la adunările generale se adună membrii aproape toți. Și când văd eu aproape 100 de capi de familie adunați în școală, încât acuși nu mai încap, hotărât că mă însuflețesc, și vrând nevrând vorbirea mea să estinde cu mult mai departe preste cadrele rapoartelor de zi.

Afla privilegiul cel mai bun a desfășura o prelegere de cuprins economic, fără a mai cere concesiuni, sau mai știu eu ce.

Dacă m'aș încerca să adun poporul cu al prilej de-a prelege despre ceva, aici la mine, nu-mi succede așa, ca la adunarea generală a „Însoțirii“.

Indemn deci pe fiecare, ca unde numai se poate, să înființeze astfel de însoțiri, căci va avea cu mult mai repede și mai bun folos real, ca prin oricare altă procedură.

Presum văd eu, „Reuniunea sgric“ din comit. Sibiiului prin îndemnul d-lui Vic. Tordășianu încă într'acolo se silește, și aceste scopuri le are în vedere.

Ioan Budoiu
preot.

NOUTĂȚI.

Respectarea limbii. Un ziar german din Vârșat aduce știrea, că partidul cetățenilor germani d'acolo a felicitat pe ministrul președinte Khuen-Hélervy într-o telegramă compusă în limba maternă a cetățenilor; iar ministrul a mulțumit celor din Vârșat prin o telegramă scrisă tot în limba germană. Și, minune! patria nu e în pericol.

Manevrele mari din anul acesta se vor ține în Galiția centrală și în părțile învecinate cu Carpații noștri. La manevrele împărătești vor lua parte corpurile de armată nr. VI, X și XI, divizia de honvezi din Cașovia și alte trupe singuraticice de pe teritoriile învecinate.

Instalare. În congregația comitatului Albei inferioare, ținută luni în Aiud, s'a făcut instalarea comitetului suprem Szász István. Dl. Dr. Iuliu Maniu, în numele partidului național român, a declarat în cuvântarea sa, că românii așteaptă atât de la guvern, cât și de la organele sale, ca să realizeze programul de democratizare, luat asupra sa de noua stăpânire.

Promoție. Ni se scrie din Bucovina, că în zilele acestea a fost promovat în aula universității din Cernăuți doctor în teologie dl. Avram Imbroane, originar din Banat.

Convocare. Camera Croației este convocată prin autograf regal pe ziua de 18 Martie n.

„Transilvania“. În senatul român s'a depus raportul asupra proiectului de lege, prin care se recunoaște calitatea de persoană juridică societății „Transilvania“ pentru ajutorarea studenților români din părțile noastre.

Deraiere. Trenul de persoane, care a plecat Marți dimineața din Vârșat către Panciova, a deraiat la Nicolint. Conducătorul trenului a fost omorât, un vagon s'a răsturnat. Călători nu s'au nenorocit.

Banul Croației, Tomasici, a sosit din Zagreb la Viena, și ieri a depus jurământul de consilier intim în fața Majestății Sale Monarhului.

Fondul cultural al bisericii române gr. cat., cum vestește „Unirea“, s'a ridicat în urma contribuțiilor generoase la 100 de mii, în timp destul de scurt. Contribuțiile urmează.

Demonstrații mari se vestesc din Germania. În Berlin s'a ținut Duminecă o adunare monstră, la care au luat parte 30 de mii de muncitori, protestând în contra reformei electorale. Intre poliție și popor sau întâmpnat ciocniri sângeroase. Sau făcut multe arestări.

Iarăși de teama cometei. Adam Toma, dintr'un sat de lângă Hunedoara, s'a împușcat prin inimă de frica ciocnirii cu cometa Halley, care se apropie.

Tifusul exantematic. Din Budapesta se scrie, că în spitalul pentru cei bolnavi de tifus exantematic se găsesc acum 61 de persoane bolnave și 21 de persoane în observație.

Vesuviul. Vulcanul dela Neapolea dă semne de activitate. Se aud șgomote interese ale vulcanului, care aruncă lavă, fum și cenușă. Locuitorii comunelor învecinate, cei dela Portici și dela Resina, dau groaza unei erupțiuni nouă.

Reuniune de femei pentru înfrumșetarea bisericii în America. Ni se scriu din Indiana Harbor următoarele: Știut fiind, că femeia vrednică este înșasă o podoabă în casa omului și pentru orice împodobire i se cuvine locul prim: cu scop de a împodobi și înfrumșeta biserica, ascultând glasul preotului și al comitetului parohial, un grup de 45 femei din orașul „Indiana Harbor“ s'a constituit, formând o reuniune pentru înfrumșetarea bisericii. Această reuniune deși tină în existență a dat deja roade creștinești comandând pentru ziua de Florii o cruce de peatră înaltă de 7 m. și în preț de 560 cor. care va fi postată în frontul bisericii. Tot cu ocazia constituirii, la propunerea preotului, reuniunea a decis înființarea unui fond din care la timpul sau să se îmbrace biserica în cărămidă de lux.

Expedient. Pe scena teatrului din Colonia eradează zic vorbă de un tânăr și de o fată, foarte săracă. Fără zestre, tinerii nu se puteau căsători. Publicul se simțea foarte mișcat, unii chiar plângeau. D'odată un mare industriaș se ridică dintr'o lojă și îndușat se adresează către scena strigând: „Dar lăsați în pace pe bieții tineri și nu-i mai omorâți cu neczul: iacă plătesc eu zestre fetei!“

Aviatcă. Farman a luat pe bordul aeroplanului său doi călători și a făcut un sbor, care a durat o oră și 3 minute.

Afacerea de otrăvire a ofițerilor. În cursul anchetei de câteva luni s'au adunat mai multe dovezi, din care s'ar părea, că în adevăr locotenentul Hofrichter este vinovat. S'a constatat, că numitul locotenent a trimis din închisoare pe ascuns mai multe scrisori și a încercat să facă presiune asupra martorilor, ca să mărturisească în favorul său.

Din Atena. Camera Greciei a hotărât se convoacă adunarea națională pentru revizuirea constituției. Adunarea se va ține în Septemvrie a. c.

Regele Eduard al Angliei a sosit incognito la Paris și a fost primit în zilele acestea de președintele Fallières, cu care a convorbit mai mult timp.

„Electra“, tragedia lui Sofocle, o lucrare de căpetenie în arta dramatică a Greciei antice, s'a reprezentat zilele acestor întâiași dată pe scena teatrului național din București. Traducerea e făcută de un scriitor competent în materie, de dl. G. Murnu. Dl. G. Ștefănescu, bătrânul maestrului dela conservator, a compus o frumoasă muzică orchestrală. Rolul Electrei a fost ținut de dna Olimpia Bărsan, care a obținut un mare succes. A fost o reprezentare demnă, din toate punctele de vedere. Tragedia antică, în seninătatea ei atât de simplă, a lăsat o adâncă impresiune în inimile celor de față.

Convenirea socială a Reuniunii meșeriașilor sibiieni, ce se va ține Duminecă (13 Martie n.) în „Unicum“ după pregătirile ce se fac, o să procure participanților multă distracție și elevație sufletească. Tablourile vii cu grupuri de fete și de juri, de neveste și de bărbăți, apoi o frumoasă „Doină“ sunt proprii de a ne înălța sufletește. Venitul curat e destinat pentru ridicarea unui bust întemeietorului Reuniunii, mult regretatului protopoprinte al meșeriașilor nostri, Nicolae Cristea.

La fondul Dr. D. P. Barciuanu pentru ajutorarea socalilor fără de lucru, al Reun. meșeriașilor sibiieni, au mai dăruit: Ioan Bercan, paroh (Cohalm) și copii săi Melania, Fabiu și Dregos 1 cor., Alexandru Șimon, locotenent c. și reg. 20 bani, Ioan Paicu, învățător (Calbor), în amintirea Adelinei Tăslăuanu n. Oțean 1 cor. și Vic. Tordășianu, prez. 10 bani.

Cum se alege un dalai-lama? Cel mai înalt preot al Tibetului, dalai-lama, cum am anunțat, a trebuit se fugă din împărăția sa și să caute adăpost, împotriva Chinezilor, la Englezii din Indii. Din acest prilej ziarul „Daily Mail“ se ocupă cu felul în care se face alegerea unui dalai-lama. Când moare acest preot, care este întruparea lui Buddha, sau când — după vorba tibetanilor — un dalai-lama trece în Nirvana, atunci sufletul lui Buddha ieșind din marele preot se sălășluiește într'un băiat, care se naște tocmai în momentul când dalai-lama încetează din viață. Problema preoților din Lassa este să cerceteze întreg Tibetul, ca să găsească pe părintii acestui copil, care este apoi proclamat noul dalai-lama, chiar și în cazul când va fi născut din cei mai săraci oameni ai țării. Micul dalai-lama este dus îndată, cu mare pompă, în palatul din Lassa, unde își face educația. Până la vârsta de 18 ani este îngrijit de preoțimea budistă, care ține stăpânirea în mâna ei. Implinind 18 ani dalai-lama eșue de fapt domn poruncitor. Preoții însă adeseori se prea împretinesc cu situația de mari stăpâni, și fac ce pot ca un dalai-lama să n'ajungă vârsta de 18 ani, ci să treacă mai de grabă în Nirvana, și puterea să rămâie earăși în mâna lor. Foarte puțini dalai-lama trăiesc peste anii așezăți; cel actual este o toată acestea astăzi de 35 ani, se pare prin urmare, că fiind mai vâncos la corp, a rezistat tuturor mijloacelor violente ale împrejurimii sale de a fi expedit din valea plângerilor, și deocamdată preferă viața pământească, în locul nefinței viitoare. Un dalai-lama, câtă vreme se află în viață, nu poate fi scos din funcțiunea sa, sub nici o condiție.

Al 154-lea! Casariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiiu“ a plătit ajutorul statutar, după răposatul membru Ana G. Muntean n. Bărsan, văduvă de econom. Acesta este al 154-lea caz de moarte în sânul Reuniunii rom. de înmormântare sibieni.

Petrecere în Sibiiu. Reuniunea română de muzică și cântări din Sibiiu aranjază Sâmbătă 12 Martie în localul casei militare o serată dansantă, la care invită membrii activi și ajutători, precum și pe toți binevoitorii. Începutul la 8 ore seara. Prețul intrării după bunăvoință. Aceasta drept invitare.

Poșta ultimă.

Moartea primarului Vienei.

Din toate părțile lumii sosesc telegrame de condolență, la mâinile surorilor decedatului Lueger, fostul primar al Vienei. Majestatea Sa încă a condolat, în termeni foarte îndușători. Asemenea și Moștenitorul de tron, și ceilalți arhiduci. Testamentul politic al lui Lueger a fost publicat în ziarul „Vaterland“ Urmas al său numește pe Weisskirchner, ca primar al Vienei și șef al partidului social creștin.

Cărți și reviste.

În „Biblioteca Teatrului Național“ din București au apărut următoarele broșuri: *Diavolul*, comedie în 3 acte de F. Molnar, trad. de P. Gusti, 35 bani, *Ultimul Vlăstar*, dramă în trei acte, de N. Pandele, preț 35 bani și *Prostul*, comedie în 5 acte, de L. Fulda, trad. de Sofia Nădejde, preț 50 bani.

În „Biblioteca Minervei“ din București au mai apărut următoarele broșurele, cari se vând cu câte 30 bani exemplarul: *Domnița Ilina*, de V. Caraiavan, *Nuvela*, traduse de N. Pora, *Prăvălia la doi crapi*, traducere de Sofia Nădejde, *Cum mor oamenii*, trad. de Sofia Nădejde, *Intăia iubire* trad. de D. I. Perianu, *Din împărăția iubirii*, trad. de C. Hasnaș, *Amintiri*, nuvele trad. de N. Dașcovici, *Despre natura operei de artă*, trad. de M. Sadoveanu, *Balade*, trad. de G. Nalba, *Datările noastre la nuntă*, de Artur Gorovei, *Suflete stânghere*, nuvele și schițe, de Liviu Marian și *Conovalow*, de M. Gorki, trad. de I. Răduț.

„Minerva“ institut de arte grafice și editură în București, a mai tipărit și pus în vânzare următoarele cărți de valoare românești: *Poesii* de P. Cerna, preț 2 lei, *Doamna Bovary*, roman tradus de L. Dauș, preț 2 lei, *Nucul lui Odobac*, nuvele și schițe de Em. Gârleanu, preț 1 leu 50 bani, *Articole Politice*, de M. Eminescu, preț 80 bani, *Moș Goriot* roman tradus de Radu Baltag, preț 2 lei, *Cântece și Povești*, de P. Dulfu, preț 1.50, *La capătul pământului*, note de călătorie, de Radu D. Rosetti, preț 2 lei, *Veseliul Strengar*, de Björnson, trad. de Ciotori, preț 1 lei 50, *Caleidoscopul lui A. Mircea*, vol. II, preț 1 lei 50, *Viața și opera lui Gr. Al. Andreescu*, de D. Lovinescu, preț 2 lei, și *Cum ne naștem, cum trăim, cum murim?* de Dim. Negru, cu prefață de Dr. V. Babș, preț 2 lei. Se pot procura toate și prin librăria arhidiecezană din Sibiiu.

Teatru german.

Astăzi, Vineri, mare serată artistică, în beneficiul fondului de pensii al actorilor. Se dă farza *Lumpaci Vagabundus*, cu cântări. După terminarea piesei se deschid toate localitățile teatrului pe seama publicului. Scena se preface în sală de dans.

O răceală

aduce cu sine în multe cazuri boale serioase. 3 (330) 5-5

Emulsiunea lui Scott

împiedecă totuși cu rezultat desvoltarea ei mai departe. Curățenia părților ei constătoare, mistuibilitatea ei ușoară, precum și puterea ei de nutreant, au câștigat între medici, moașe, părinți și pacienți pentru *Emulsiunea lui Scott* renumele de cel mai de încredere mijloc contra tuturor felurilor de boale de piept și gât.

Emulsiunea lui Scott

se numește în toate părțile ca E-Emulsiune model, neîntrecută.

Prețul unei sticle originale c. 2.50. Se găsește în toate farmaciile.

Nr. 2323/1910.

[88] 2-2

Aviz de târg Timișan.

În anul curent târgul de țară dela sf. Iosif se va ține în Timișoara din 17 Martie până inclusive 21 Martie 1910.

Mânarea în târg a tot felul de vite e permisă de Joi 17 Martie dela 5 oare dimineața.

Temesvár, 8 Februarie 1910.

Dela căpitanatul suprem orașenesc:

Francisc Beé
căpitan suprem.

Un învățăcel

să primește la

Nicolae N. Țintea

comerciant.

Saliste, com. Sibiiului.

(82) 2-5

Dorind a curăți depozitele

Școala de pomărit a lui

Fr. Caspari & Comp.

în Mediaș (Transilvania)

oferă cu prețuri reduse toți articli școlari de școală de pomărit, ca pomi de fructe sâmburoase, pietroase și cu coaje, strugurei și agriș, smeură, fragi, tufe de decor, pomi pădureți, plante sălbatice, conifere, rose etc. Scădere de preț de 10%, dela pomii pitici 30%, dela conifere 50%.

Catalog la cerere franco.

(97) 2-10

Picături de stomach ale lui Brády

cu

Maica Domnului de Mariszell
ca marcă de scutire

de aceea numite „Picături de stomach de Mariazell”, sunt probate în decurs de 30 ani și aflate ca cel mai bun mijloc contra ori ce fel de greutate la mistuire, arsură în stomach, constipație, dnrere de cap și stomach, colică, insomnie, a-nemie și gălbănare etc. Se găsește în farmacii cu prețul — 80 bani și C. 1-40. 6 sticle cu C. 5 — 3 sticle duple C. 4-50, trimite franco fabricantul C. Brády, farmacia „La Regele Ungariei”, Viena I. Fleischmarkt I. Depot Nr. 241. — A fi cu atenție la marca de scutire cu Maica Dnului de Mariazell, embellogie roșie și subscriere ca aici pe clișeu. (37) 5-15

„Gloria“

cea mai perfectă pompă cu lanțuri.

Si foarte multe alte pompe.

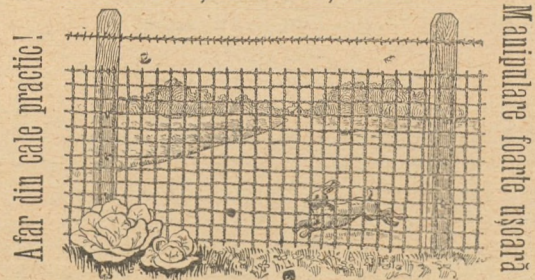
Se caută agenți de încredere.

Cereți catalog.

(96) 1-10

Garduri colosal de eftine!

Invențiune senzațională.

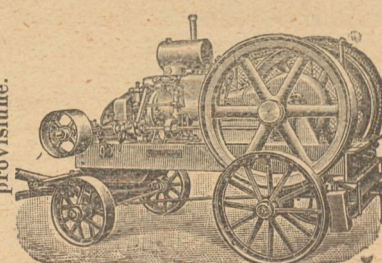
Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc perfecțiunea neintre- Impletituri-Hungaria. Se face năcută a patent. me suflată de zine.

Prețul per metru pădrat 30 bani și mai mult. A se comanda la singurul fabricant:

Alexandru Haidekker, Fabrică de gratii, impletituri și gard. de sârmă.
Budapest VIII. Ūllői-ut 48/82.

Serviciu eftin, prompt și conștiențios.
Catalog ilustrat gratuit și franco.
(29) 4-10

Se caută agenți cu proviziune.

Se caută agenți cu proviziune.

ORIG. „CHRISTOPH“!

Motoarele pentru ulei crud

Benzin, Motoarele cu petrolen și Locomobilele stau azi în primul rând.

Numele „CHRISTOPH“ e o garanție.

Resultatul unor încercări și experiențe de 75 ani. Cereți catalog dela

B. DÉNES, spec. de motoare
Budapest V., Lipót körut 15.
(89) 2-19

Tinichigiu.

Subscrisul primesc orice fel de lucrări de tinichigiu și anume:

Acoperire de turnuri și coperișe, scocuri, apaducte, instalare de odăi de baie, closete cu scurgere precum și toate lucrurile aparținătoare specialității de zidit: — Legături de canalizare și curățire de puțuri. —

Lucrările aci înșirate se execută solid și foarte ieftin.

Domnii constructori și întreprinzători găsesc tot aici engros și endetail depozit de cel mai bun

Var de Vledeni

stâns și nestâns.

Rugându-mă respectuos de binevoitorul sprijin sunt

cu toată stima:

Max Ruck

(93) 1-10

Tinichigiu-Instalateur și liferant de var
Sibiiu, Haidengasse Nr. 9.

O vai!

La tusa, răgușală și mucărie ajută repede și sigur

Trăiască!

„Pastilele de piept ale lui Egger“

au gust bun, și nu influențează asupra apetitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Deposit general și de expedare:

Farmacia „Reichspalatin“
Budapesta, VI., Váci-körut 17.

Pastilele de piept ale lui EGGER m'au scăpat repede!

O să mă înnece de această tusa rea!

Se găsește în Sibiiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler, Carol Priessl, Au- (345) 23-26 gust Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhölger, Ludwig Binder, farmacia.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiiu, Str. Csnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! (74) 2-52

Telefon 172.

Fabrica drezdană de motoare societate pe acții.

Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare a Germaniei.

Liferează în cercuri specialiste bine cunoscutele

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu

Benzin, ulei crud, gaz, petrolen,
precum și

Motoare cu tragere de gaz.

Noutate surprinzătoare!

Generator cu tragere de gaz universal.

Cheltueli de mânăre:

pe oră și putere de cai numai circa 1 filer.

Depositar general:

IGNACZ GELLÉRT & COMP.

Budapest, Teréz körut 41. Telefon 12-91.

Garanție foarte bună. Condiții de plată favorabile.

(329) 19-20

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (302) 28-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toate de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

